

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมจะประสบผลสำเร็จ สมกับความมุ่งหมาย ที่ต้องการนั้น สมาคมผู้ปกครองและครูมีส่วนในการสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง เพราะการจัด ทั้งสมาคมผู้ปกครองและครูเป็นโอกาสที่จะตั้งผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมใน กิจการของโรงเรียน สมาคมนี้มีอำนาจอันชอบธรรมในการตัดสินใจในนโยบาย หรือ การดำเนินงานบริหารในโรงเรียน (สุพิชญา ชีระกุล 2521: 64) จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการศึกษาที่สมาคมผู้ปกครอง และครูให้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษานั้นมีไม่มากนัก อย่างไรก็ตามเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในการวิจัย ผู้วิจัยได้พยายามรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะเสนอ ความสำคัญหัวข้อต่อไปนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของสมาคมผู้ปกครองและครู
3. การสนับสนุนทางการศึกษาที่สมาคมผู้ปกครองและครูให้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนเป็นหน่วยสังคมอย่างหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยความร่วมมือของ บุคคลซึ่งมีความสำคัญในความรับผิดชอบ มีความตั้งใจ และมีวัตถุประสงค์ร่วมกันใน สังคมนั้น โรงเรียนจึงเป็นหน่วยงานของชุมชน ซึ่งเกิดขึ้นด้วยความต้องการ ความภาคภูมิใจหรือความจำเป็นของชุมชน เมื่อโรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของชุมชน โรงเรียนจึงต้องคล้อยตามชุมชนเมื่อชุมชนเปลี่ยนแปลงไปโรงเรียนก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย ในขณะที่ เดียวกันโรงเรียนอาจต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำชุมชนอีกด้วย ในฐานะที่มีหน้าที่เตรียม

สมาชิกของชุมชนให้เหมาะแก่สภาพแห่งความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอของชุมชน (ภิญโญ สาทร 2526: 343) ดังนั้นย่อมถือได้ว่าโรงเรียนเป็นของชุมชน โดยชุมชนและเพื่อชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงหมายถึงการบริหารโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ได้แก่ การติดต่อกับสัมพันธ์กับชุมชน การร่วมกันกำหนดความมุ่งหมายและนโยบายของโรงเรียน ตลอดจนการร่วมมือพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนเพื่อชุมชน (สุพิชญา ชีระกุล 2521: 41) ปัจจุบันจึงได้มีความพยายามที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและชุมชนกับโรงเรียนให้มากขึ้นตามลำดับ ด้วยความหวังที่จะให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาและเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาร่วมกันกับรัฐ ทั้งนี้เพื่อช่วยพัฒนาการศึกษาและพัฒนาชุมชนไปควบคู่ในขณะเดียวกัน ซึ่งผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการก็ได้แก่ผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องนี้ ชัมชัน (Sumption 1966: 148-159) ได้เสนอแนะว่าการดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนมีความสัมพันธ์ต่อชุมชนอย่างแท้จริงนั้นผู้บริหารการศึกษาจะต้องมีความเชื่อและศรัทธา 4 ประการคือ

1. โรงเรียนรัฐบาลได้มาจากการลงทุนของประชาชน
2. การผดุงไว้ซึ่งเสรีภาพทางวิชาการและความคิด
3. ความสำคัญของการที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการศึกษา
4. ความจำเป็นในการสื่อสารติดต่อสองทาง

นอกจากนี้การดำเนินงานของโรงเรียนที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้นักศึกษาพัฒนาไปตามความต้องการตามจุดมุ่งหมายนั้น เจมส์ โคนแน็ค นักการศึกษาที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวว่า "โรงเรียนและชุมชนเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก" (พิมพ์พรหม เทพสุเมฆานนท์ มปป.: 61) โรงเรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วมกันในการวางแผน การวางแผนนโยบายการแก้ปัญหาและประเมินผลของโรงเรียนเอง จากหลักการนี้ทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (สุพิชญา ชีระกุล 2521: 44) ทั้งนี้เพื่อสร้างเสริมสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของแก่ชุมชนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน ที่นุญและรักษาวัฒนธรรมของชุมชน และสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน ชุมชนและโรงเรียนจะมีความสัมพันธ์กันได้อย่างดียิ่งขึ้น

ในคำความมุ่งหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น สตูพส์ (Stoops 1961: 277-279) ให้ความเห็นว่าแต่ละโรงเรียนในชุมชนต่างก็มีจุดมุ่งหมาย มีความต้องการ และมีรูปแบบเฉพาะตนในด้านสังคม ศาสนา การค้าขาย การอุตสาหกรรมและการรื่นเริงบันเทิงต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไป และชุมชนมีหน้าที่ที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในระบบของโรงเรียนในท้องถิ่นของตน โดยสามารถที่จะให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้เป็นอย่างดีในด้าน การส่งเสริมและสวัสดิการแก่นักเรียน การจัดการเรียนการสอน การแนะแนว และบริการด้านสุขภาพอนามัย การช่วยเหลือใจใส่ดูแลและควบคุมด้านระเบียบวินัย การให้ความร่วมมือในการลงทะเบียนรับนักเรียน การบริหารบุคลากร การดำเนินงานเกี่ยวกับบริเวณและอาคารสถานที่ การบริหารโรงเรียนและการเงิน การจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู และการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมี 3 ประการคือ (จูงใจ แสงพันธ์ 2511: 253)

1. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและความเจริญของงานของเด็กให้ดีขึ้น
2. เพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้น
3. เพื่อพัฒนาความเข้าใจ ความกระตือรือร้น การให้ความคำจุน การศึกษาของเด็ก

จากจุดมุ่งหมายสามประการดังกล่าว การจัดประชุมการศึกษาร่วมกันให้แก่เด็ก จึงควรคล้อยตามชีวิตจริงในชุมชนของเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นการนำความคิดและความต้องการของชุมชนมาจัดให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนจะสามารถทำให้โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของชุมชนได้ และจะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาช่วยพัฒนาโรงเรียนได้อีกทางหนึ่ง (Miller 1952: 99-102) ซึ่งความร่วมมือของประชาชนในชุมชนอาจเป็นเรื่องแรงงาน เงิน วัตถุ สิ่งของ ความคิดเห็น การสนับสนุน บริการและการดูแลการปฏิบัติงานทั้งของเด็กและครู (เกรียง เอี่ยมสกุล 2511: 78)

จากแนวความคิดดังกล่าวก่อให้เกิดหลักสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ (Stoops 1961: 515-519)

1. บุคลากรของโรงเรียน ต้องทราบความเป็นไปของชุมชน และในขณะเดียวกัน โรงเรียนก็ต้องแถลงให้ประชาชนทราบปัญหา และวิถีดำเนินงานของโรงเรียน

2. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างไค่ยลนั้น ขึ้นอยู่กับการใช้วิธีการหลาย ๆ แบบในขณะเดียวกัน

3. สิ่งสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนก็คือ พยายามทำให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนให้มากที่สุด

4. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรเป็นงานที่ทำอย่างต่อเนื่อง

5. เพื่อให้เกิความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนควรให้ข้อมูลที่น่าสนใจ ง่ายต่อการเข้าใจและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

นอกจากนี้ คินเคิร์ท (Kindred 1976: 152-153) ได้เสนอหลักในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ ภิญโญ สาร (2526: 323) ที่ได้เสนอแนะออกมาในรูปของการจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียนคือ

1. ต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ใจ (Integrity)
2. ต้องดำเนินการด้วยความต่อเนื่อง (Continuty)
3. ต้องดำเนินการด้วยความเรียบง่าย (Simplicity)
4. ต้องดำเนินการด้วยวิธีเสริมสร้าง (Constructiveness)
5. ต้องดำเนินการโดยการรู้จักปรับตัวเข้าหากัน (Adaptability)
6. ต้องดำเนินการด้วยความยืดหยุ่นได้ (Flexibility)

จึงสรุปได้ว่าการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนให้ไค่ยลคี่นั้น โรงเรียนจะต้องยึดหลักหกประการดังกล่าว สำหรับงานประชาสัมพันธ์ที่โรงเรียนควรดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนก็คือ (Jacobson and Others 1963: 466-478)

1. จัดให้มีสิ่งพิมพ์และเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน
2. จัดให้มีบริการเสนอข่าวจากโรงเรียนถึงบ้านเป็นประจำ

3. จัดให้มีนิทรรศการในโรงเรียน
4. จัดให้มีวันเยี่ยมเยียนโรงเรียน
5. จัดให้มีสัปดาห์แห่งการศึกษา
6. จัดให้มีโครงการเยี่ยมเยียนผู้ปกครองที่บ้าน
7. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับศิษย์ปัจจุบัน
8. ใช้สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์
9. จัดทำรายงานประจำปี
10. จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า
11. จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู
12. สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยใช้กิจกรรมนอกหลักสูตร
13. สร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยการให้โรงเรียนเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมประเพณีของท้องถิ่น การแสดงละครของนักเรียนและการจัดกิจกรรมทางกีฬาในโอกาสอันควร

การดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นกระบวนการไมตรีสัมพันธ์สองทาง (Two-Way Process) ซึ่งต้องอาศัยหลักการประชาสัมพันธ์เข้าช่วย นีกส์ (Neagley 1969: 34) ได้ให้หลักการประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้

1. ผู้ร่วมงานประชาสัมพันธ์จะต้องเข้าใจเป้าหมายและหน้าที่ของโรงเรียนในการให้การศึกษาอย่างแท้จริง
2. ผู้ร่วมงานประชาสัมพันธ์จะต้องทราบกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่ทางการศึกษาที่ตนมีอยู่
3. โครงการประชาสัมพันธ์ต้องครอบคลุมชุมชนทั้งหมด
4. จะต้องมีทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว และรับฟังข้อเสนอจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแผนงาน
5. ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นที่ประชาชนมีต่อโรงเรียน
6. ความสนใจและทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการศึกษา จะทราบได้โดยอาศัยข่าวสารที่ถูกต้องเท่านั้น

7. โครงการประชาสัมพันธ์จะโดดเด่นเพียงใดขึ้นอยู่กับขวัญของคณะครู
เป็นสำคัญ

8. โครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียนควรครอบคลุมกิจกรรมทุกอย่าง
ของโรงเรียนตามอัตราส่วนที่เหมาะสม

อย่างไรก็ตาม การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะดำเนินไป
ควบคู่กันกับการป้อนกลับของข่าวสาร (Feedback) เพื่อจะให้ความรู้แก่ชุมชนมีความคิดเห็น
ต่อโรงเรียนอย่างไร แมทธิวส์ (Mathews 1969: 1062-1063) เสนอวิธีที่โรงเรียน
จะทราบข่าวสารจากชุมชนไว้ 3 วิธีคือ

1. การสำรวจความคิดเห็น โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็น
ของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาที่โรงเรียนต้องการทราบ
2. ใช้นโยบายเปิด คือเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีปัญหาพบปะกับครูใหญ่
หรือผู้บริหารที่โรงเรียนหรืออาจติดต่อโดยทางโทรศัพท์ก็ได้
3. ใช้ระบบผู้สื่อข่าว โดยผู้บริหารกระตุ้นให้ครูสำรวจความสัมพันธ์กับชุมชน
ใหม่มากที่สุด อาจสมัครเป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อจะได้ทราบ
ความเคลื่อนไหวและความคิดเห็นของชุมชนในด้านต่าง ๆ

ด้วยเหตุนี้การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อเน้นการ
สร้างความเข้าใจและความร่วมมือของประชาชน จึงจำเป็นต้องทราบว่า โดยข้อเท็จจริง
นั้นประชาชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมกับการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเพียงไร จาก
สรุปผลการวิจัยของ เดกิงส์กีกี พัทโน (2514: 151) ได้ทำการวิจัยกับประชาชน
อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา พบว่าขอบเขตในการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ
บริหารการศึกษาประชาชนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมี 2 ลักษณะคือ

ก. การร่วมโดยแสดงเจตนารมณ์ผ่านตัวแทน เช่น ผ่านสมาชิกสภา
จังหวัด หรือสมาชิกสภาตำบล

ข. การร่วมโดยตรง มีวิธีปฏิบัติแยกได้ 2 ประการคือ

- 1) ร่วมจัดการบางอย่างโดยการเข้าร่วมเป็นกรรมการหรือเจ้าหน้าที่
ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น เวลาโรงเรียนมีงานเพื่อการศึกษา
- 2) ร่วมเสียสละแรงงานหรือทรัพย์สินแยกได้เป็นการเสียสละเงิน
การเสียสละการงาน และการเสียสละพืชผล

นอกจากนั้น เดกิงศักดิ์ พัทธโน ไก่สรุปผลไว้ว่า ประชาชนที่เคยเข้าร่วม โดยการเสียสละพักอยู่อย่างเดียวนั้นมีเพียง 3% เคยเข้าร่วมมือเสียสละเงินและแรงงานความคุ้มกันถึง 35% มีการเสียสละแรงงานอย่างเดียวกว่า 25% เสียสละเงินอย่างเดียวกว่า 22% แต่จากผลรายงานการวิจัยสภาวะความเป็นอยู่ของครูจังหวัดเชียงใหม่ โดยที่ทำการศึกษาศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่ (2514: 115) เป็นผู้ดำเนินการวิจัยจากครูของจังหวัดเชียงใหม่ ปรากฏผลว่า ในด้านความร่วมมือจากชุมชนนั้น ครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยละ 50.92 รายงานว่าชุมชนให้ความร่วมมือน้อย มีครูเพียงร้อยละ 14.80 เท่านั้นที่รายงานว่าชุมชนให้ความร่วมมืออย่างดี จึงสรุปว่า ชุมชนไม่ให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนมากเท่าที่ควร จากการวิจัยทั้งสองเรื่องนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับผลการวิจัยในปี พ.ศ. 2506 ของยัทสึชิโร (Yatsushiro 1963: 6) ซึ่งได้วิจัยในท้องที่อำเภอชาตุพนม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าการที่ประชาชนเสียสละแรงงาน หรือเงินหรือสิ่งอื่น ๆ ให้แก่โรงเรียนนั้น เกิดจากการชักจูงของครูเป็นส่วนใหญ่ ถัดลงมาคือกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่เกิดความรู้สึกอยากเสียสละขึ้นมาเองมีเพียง 33% ซึ่งแสดงว่า ความรู้สึกหรือทัศนคติต่อการเข้ามามีส่วนร่วมยังอยู่ในระดับต่ำ จำเป็นต้องมีวิธีการชักจูงโดยผ่านครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นและใกล้ชิดกับเขาอยู่ตลอดเวลา มีความนับหน้าถือตากันอยู่แล้วเป็นหลักใหญ่ (เดกิงศักดิ์ พัทธโน 2514: 152)

การบริหารโรงเรียนให้มีความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นสิ่งที่ต้องกระทำอย่างยิ่ง ซึ่งจะต้องใช้วิธีการ ดังนี้ (วิญญู สาธร 2516: 440-441)

1. ประชุมครูชี้แจงให้เห็นความสำคัญที่โรงเรียนจะต้องปรับปรุงตนเองให้มีส่วนสัมพันธ์กับชุมชน
2. ตั้งกรรมการโรงเรียนประมาณ 5-9 คน โดยคัดเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและมีความสนใจในเรื่อง การศึกษาและการพัฒนาชุมชน และมีที่อยู่อาศัยในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ กรรมการชุดนี้จะให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ผู้บริหาร มีหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. สสำรวจความต้องการและความจำเป็นที่ชุมชนควรจะได้รับการพัฒนา
4. สสำรวจทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนว่ามีอะไรที่จะนำมาใช้ประโยชน์กับโรงเรียนหรือชุมชนได้อย่างไร

5. จัดให้มีการประชุมระหว่างครูกับประชาชน เพื่ออภิปรายปัญหาและบทบาทของโรงเรียนกับชุมชน
6. จัดให้ประชาชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง
7. จัดวางโครงการด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
8. ประเมินผลการปฏิบัติงานในด้านความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นระยะ ๆ

จากการสร้างความสัมพันธ์อันดี ติดต่อบริการที่ติดต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำให้ชุมชนช่วยเหลือโรงเรียน (สุพิชญา ชีระกุล 2521 : 17-18) ได้ดังนี้คือ

1. ช่วยในด้านการปรับปรุงอาคารสถานที่ของโรงเรียน
2. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้แก่โรงเรียน
3. ช่วยจัดหาที่ดินสำหรับปลูกสร้างโรงเรียน ขยายบริเวณโรงเรียน หรือสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
4. กวดขันดูแลความประพฤติของนักเรียน และเอาใจใส่เรื่อง การมาเรียนหนังสืออย่างสม่ำเสมอ
5. ช่วยอุปถัมภ์โรงเรียนในแง่ของการติดต่อขอความช่วยเหลือ เพื่อปรับปรุงโรงเรียนให้ดีขึ้น
6. เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน ส่งเสริมด้าน วิชาความรู้แก่นักเรียน
7. ร่วมมือในการดูแลรักษาอาคารเรียน สถานที่ และทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน
8. เห็นความสำคัญของโรงเรียน และพยายามส่งเสริมให้โรงเรียนก้าวหน้ายิ่งขึ้น

แม้ว่าโรงเรียนจะได้มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วก็ตาม แต่โรงเรียนก็ยังประสบอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กล่าวคือ ชุมชนและโรงเรียนต่างมอง

ไม่เห็นความสำคัญของการติดต่อกันและขาดการติดต่อกัน โดยทางชุมชนถือว่าเรื่องการศึกษาเป็นเรื่องของโรงเรียนโดยเด็ดขาด จึงไม่ไต่สนใจในกิจการของโรงเรียน ชุมชนและโรงเรียนมีความเห็นขัดแย้งและก้าวภายในสิทธิและหน้าที่ของอีกฝ่ายหนึ่งจนเกินไป ชุมชนขาดความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจและมองไม่เห็นคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาลเท่านั้น นอกจากนั้นยังเกิดจากระบบการบริหารราชการ ข้าราชการเข้ามาเกี่ยวข้องกับโรงเรียนมากเกินไป โอกาสที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมจึงน้อยไป (เดกิงส์คี้ พัทโน 2514: 21-23) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ภิญโญ สาขร (2511: 86) ที่สรุปไว้ว่าผู้บริหารชั้นผู้ใหญ่ในส่วนกลางยังลังเลใจที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีสิทธิมีเสียงในวงการศึกษา โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน ทำให้ชุมชนไม่ทราบสิทธิและหน้าที่ของตน ประชาชนขาดความศรัทธาในตัวครูและผู้บริหารโรงเรียน จึงไม่สนใจและไม่เต็มใจที่จะสร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียน ขาดวิสัยทัศน์และปัจจัยที่เอื้ออำนวยประโยชน์แก่ชุมชน การสร้างความสัมพันธ์จึงทำได้ยาก ไม่รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรคนหรือทรัพยากรอื่น ๆ ที่มีอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนจึงห่างเหิน (สุพิชญา ชีระกุล 2521: 131)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ตลอดเวลา เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยสังคมหนึ่งของชุมชนที่ทำหน้าที่อบรมถ่ายทอดความรู้ตลอดจนถึงวัฒนธรรมประเพณีให้แก่สมาชิกของสังคมนั้น ๆ ชุมชนจึงต้องทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการของโรงเรียนด้วย ในขณะที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่ว่าจะเป็นค่านิยมค่านิยมวิสัยทัศน์ตลอดจนความรู้ ความร่วมมือหรือการวางนโยบายในการให้โรงเรียนได้ทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ แต่อย่างไรก็ตามยังมีโรงเรียนและชุมชนอีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ได้ดีคืออย่างเต็มที่ ทั้งนี้เนื่องจากอุปสรรคต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้ในปัจจุบันโรงเรียนส่วนมากได้มีนโยบายสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยผ่านครู นักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นในรูปของสมาคมผู้ปกครองและครู ก็จะได้นำถึงความสำคัญในลำดับต่อไป

ตอนที่ 2 ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของสมาคมผู้ปกครองและครู

สมาคมผู้ปกครองและครูทั้งขึ้นด้วยความสมัครใจ และต้องการทำงานเพื่อรักษาผลประโยชน์ของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ นักเรียนจะได้รับการสอนและคำแนะนำที่ดีถ้าสมาคมผู้ปกครองและครู และทางโรงเรียนทำงานร่วมกันโดยลดี สมาชิกของสมาคมผู้ปกครองและครูของเขาร่วมกับคณะครูในโรงเรียนเพื่อร่วมกันอภิปราย เสนอแนะจุดประสงค์และเป้าหมายการสอนของโรงเรียน สิ่งที่สมาคมผู้ปกครองและครูสามารถทำได้มากคือการให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านการศึกษา เสนอแนะการแก้ปัญหาการสอน ตลอดจนช่วยเหลือทางการเงินให้แก่โรงเรียน สมาคมผู้ปกครองและครูจะเป็นตัวประสานให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองกับครู ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและครู จะช่วยให้ครูโอ้รู้จักพื้นฐานของนักเรียน ครูสามารถให้การอบรมสั่งสอนแก่นักเรียนตรงกับความต้องการ ส่วนผู้ปกครองก็จะเข้าใจอุปสรรคและปัญหาในการให้การศึกษา พร้อมทั้งจะให้การร่วมมือกับโรงเรียน

คุณหญิงเฟื่องฟูง เครือทราฐ (2500: 36) ได้ชี้ให้เห็นความจำเป็นในการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูไว้ ดังนี้

1. สมาคมผู้ปกครองและครู สามารถเชื่อมโยงผู้ปกครองและครูให้พบปะกัน เพื่อให้ครูได้รู้จักเด็ก และรู้ถึงสภาพความเป็นอยู่ทางบ้าน
2. สมาคมผู้ปกครองและครูสามารถทำให้ผู้ปกครองได้ทราบเรื่องการศึกษา ความประพฤติ และความเจริญงอกงามของเด็กที่โรงเรียน
3. สมาคมผู้ปกครองและครูสามารถให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ในวิธีการอบรมสั่งสอนเด็กตามหลักจิตวิทยาสำหรับเด็ก
4. เพื่อให้ผู้ปกครองและครูได้ร่วมมือกันพัฒนาตัวเด็ก

สรุปความสำคัญและความจำเป็นในการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูจัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาตัวเด็กเป็นสำคัญ โดยการประสานความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน ครูกับผู้ปกครองนักเรียน สำหรับประเทศไทยและต่างประเทศ ได้มีการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูตามประวัติการจัดตั้งซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปนี้

ประวัติการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูในประเทศไทย

สมาคมผู้ปกครองและครูได้รับความสนใจและมีผู้มองเห็นประโยชน์มาเป็นเวลานาน กล่าวคือ เมื่อ พ.ศ. 2496 โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดกาญจนบุรี ขอจดทะเบียนสมาคมผู้ปกครองและครูเป็นแห่งแรกในประเทศไทย และต่อมา พ.ศ. 2498 โรงเรียนสตรีวิทยาโคของจดทะเบียนเป็นสมาคมที่สอง ทั้งสองสมาคมนี้อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา (อำเภอ วงศ์สว่าง 2498: 70) ในเวลาต่อมา มีการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก ทั้งโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาล

นักการศึกษาผู้เสียสละและบุกเบิกงานสมาคมผู้ปกครองและครูมาตั้งแต่แรกเริ่มคือ คุณหญิงกรรทอง สุรัสวดี ท่านมีความสนใจพยายามเผยแพร่การจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูในโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งยังให้คำปรึกษาและชักชวนให้ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่เห็นความสำคัญ และประโยชน์ที่จะได้รับจากสมาคม ต่อมาวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 ได้มีการจัดตั้งสภาผู้ปกครองและครูขึ้น ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางระหว่างสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ คุณหญิงกรรทอง สุรัสวดี ได้รับความเชิดชูเป็นประธานสภาผู้ปกครองและครูคนแรก (หลวงอนุการณทกิจ 2518: 2) ปัจจุบันสำนักงานสภาผู้ปกครองและครูอยู่ที่ตึกครู สนิมาคาร ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร

ส่วนความเป็นมาของสมาคมผู้ปกครองและครูต่างประเทศนั้น สมาคมผู้ปกครองและครูในหลาย ๆ ประเทศมีจุดประสงค์ที่จะร่วมมือทำความเข้าใจและให้ความสนอกกับโรงเรียนเป็นอย่างมาก สมาคมผู้ปกครองและครูมีขึ้นครั้งแรกในสหรัฐอเมริกา เมื่อ ค.ศ. 1897 จากความคิดริเริ่มของเบอร์นีย์ (Alice Melellan Birney) และ เฮิร์ท (Pheobe Apperson Hearst) วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูเพื่อช่วยเหลือเด็ก ๆ สมาคมผู้ปกครองและครูที่จัดตั้งขึ้นในชุมชนชนบทนั้นได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่ดึงดูดความสนใจของผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารโรงเรียน และประชาชนทั่วไป คือการทำงานเกี่ยวกับสวัสดิภาพเด็ก

ระยะแรกนั้นในแต่ละรัฐสมาคมผู้ปกครองและครูจะรวมกันเรียกว่าสภา (Council) โดยสภานี้มีจุดมุ่งหมายที่จะพยายามปรับสภาพแวดล้อมของเด็กในโรงเรียนในบ้านให้ดีขึ้น สภาผู้ปกครองและครูนี้จะ เป็นตัวแทนของชุมชนทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งนับว่าจะมีปัญหามากเพิ่มขึ้น เช่น การปรับปรุงสภาพโรงเรียน

โดยทั่ว ๆ ไปการให้โอกาสทางการศึกษา การขยายบริการของห้องสมุด การควบคุม ความประพฤติที่ไม่ดีของเด็ก การวางแผนค่าเป็นงานของสมาคมผู้ปกครองและครู เกิดจากความร่วมมือของครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนนั้น ๆ กับผู้ปกครอง ซึ่งมีทั้งการระแวดระวัง รักษา การป้องกัน การจัดการศึกษาและการแนะแนวเด็ก สมาชิกของสมาคมผู้ปกครอง และครูจะมีการพบปะอภิปรายปัญหากันทุกเดือน ซึ่งการอภิปรายดังกล่าวจะมีผลดีต่อเด็ก และผู้แทนของสมาคมจะเป็นผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมือง

ส่วนระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสมาคมผู้ปกครองและครูนั้นสภาผู้ปกครอง และครู (The National Congress of Parents and Teachers) จะเป็นผู้กำหนดสมาชิกของสมาคมฯ จะให้คำแนะนำต่อคณะกรรมการบริหาร (The National Board of Managers) ซึ่งจะออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม

สำหรับการจัดกิจกรรมของสมาคมฯ มีหลายประเภท เช่น แผนงานในเรื่อง ความปลอดภัยของเด็ก พูนในการฝึกอบรมครู การจัดอาหารกลางวันสำหรับเด็ก การ ดูแลสุขภาพอนามัยของเด็กในเวลาสอย การดูแลรักษาโรคให้แก่เด็ก นอกจากนี้สมาคมฯ ยังมีส่วนในการวางแผนงานของโรงเรียน และจัดโปรแกรมการเรียน การวางแผน หลักสูตร ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์และเป็นที่ยอมรับของชุมชนในท้องถิ่นที่จะให้การ สนับสนุนโรงเรียน

การทำงาน of สมาคมฯ ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ จะไม่เป็นลักษณะทางการค้า โครงการต่าง ๆ ของสมาคมจะมีอยู่ในหนังสือ American Education Week (Book Week) หนังสือรายสัปดาห์ The March of Dimes และ United Nations Day

อย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูคือเพื่อช่วยเหลือ เด็ก ๆ ซึ่งวัตถุประสงค์นี้มีมานานกว่าครึ่งศตวรรษ และยังไม่เคยเปลี่ยนแปลงเลย พอจะ สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพเด็ก และวัยรุ่นทั้งที่บ้านและในโรงเรียน
2. เพื่อยกระดับชีวิตในครอบครัว
3. ช่วยเหลือทางค่านกฎหมายการดูแล การให้สวัสดิการเพื่อเด็กและ

เยาวชน

4. ให้บ้านและโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพื่อให้พ่อแม่

และครูได้ร่วมกันเพื่อดูแลเด็ก

5. เพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันระหว่างนักการศึกษาและผู้นำชุมชน เพื่อช่วยเหลือในค่านร่างกาย จิตใจ สังคม การศึกษา และศาสนา (Spiritual Education)

จึงเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายสำคัญก็ยังคงอยู่ที่การร่วมมือกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งเช่นเดียวกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง สมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนโดยทั่วไป เมื่อระยะเวลาที่ลึบกว่านี้ที่แลมาแล้วมี วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวนักเรียนเป็นประการสำคัญ แต่เมื่อปี พ.ศ. 2515 จนถึง ปัจจุบันแนวโน้มของวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งมีทิศทางเปลี่ยนไปจากเดิม คือ เพื่อเพิ่ม สวัสดิการของครูและนักเรียน สนับสนุนทางการศึกษาค้นคว้ากรรมการเรียนการสอน คำนวณอาคารสถานที่ และการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน

เหตุผลที่ทำให้วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูเปลี่ยนไปก็ เพราะภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้ผู้บริหารโรงเรียนแต่ละโรงเรียนต้องค้นหาทางออกช่วยเหลือตนเอง โดยพยายามดึงเอาความร่วมมือของผู้ปกครองเข้ามาช่วย ค้ำหนุนบทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในปัจจุบันจึงเน้นหนักทางค่านสวัสดิการที่ให้ แก่ครูและนักเรียนมากกว่าจะวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียน เหมือนเช่นที่เคยปฏิบัติมา (สำนักงานส่งเสริมเยาวชนแห่งชาติ 2518: 11) การดำเนินงานของสมาคมผู้ปกครอง และครูไม่จำเป็นต้องมีแผนงานตายตัว แต่มีโครงสร้างที่เปิดโอกาสให้เปลี่ยนแปลงไป ตามความเหมาะสม กิจกรรมของสมาคมผู้ปกครองและครูย่อมแตกต่างกันไปตามประเภท ของโรงเรียนที่สมาคมนั้นมีความสัมพันธ์อยู่ งานของสมาคมผู้ปกครองและครูควรริเริ่ม ขึ้นจากงานภายในโรงเรียนก่อน แล้วจึงค่อยพัฒนาวิธีและกระบวนการให้มีประโยชน์ ต่อสังคมกว้างขึ้น สมาคมผู้ปกครองและครูต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนรับผิดชอบ ร่วมกันในสวัสดิภาพของบ้าน โรงเรียนและชุมชน (นรา บุญญศิริ 2518: 3-5)

ดังนั้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของสมาคมผู้ปกครองและครูจึงควรคำนึงถึง สภาพและสถานการณ์ของโรงเรียนแต่ละแห่งซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน โรงเรียนตั้ง อยู่ในชุมชนประเภทใดควรจะทำบริการอะไร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการช่วยเหลือ อย่างรีบด่วน วัตถุประสงค์หลักของสมาคมควรมุ่งถึง เรื่องสวัสดิการสำหรับนักเรียน

เป็นหลักใหญ่ ซึ่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียน รวมทั้งชื่อเสียงของโรงเรียนด้วย ในส่วน
 สวัสดิการของนักเรียนต้องคำนึงถึงอาคารสถานที่ และเรื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
 อุปกรณ์การเรียน ตลอดจนสุขภาพของนักเรียน สวัสดิการของครู และที่สำคัญอีก
 ประการหนึ่งคือ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (ประไพรัตน์ โมราณ 2515: 47)
 ดังกล่าวแล้วว่าวัตถุประสงค์ของสมาคมผู้ปกครองและครูแต่ละแห่งไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับ
 ความต้องการของโรงเรียน และสมาคมผู้ปกครองและครู นรา บุญศิริ (2518: 3)
 อธิบายประธานสภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทยกล่าวว่า วัตถุประสงค์ของ
 สมาคมผู้ปกครองและครูมี 3 ประการ คือ

1. เพื่อให้รู้จักเด็กดีขึ้น ศึกษาศึกษาภูมิารวิทยา (Chile Study)
 และการศึกษาสำหรับบิดามารดา (Parent Education)
2. ร่วมมือกับโรงเรียนและองค์กรอื่น ๆ ในการฝึกอบรมเด็ก
 ร่วมกับครูและนักการศึกษา
3. ควบคุมและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่เด็ก โดยใช้พัฒนาการ
 ของประชาคม และกิจกรรมเพื่อถาวรสาธารณปัจจัย

นอกจากนั้น ประไพพรรณ โมราณ (2515: 47-49) กล่าวว่า
 สมาคมผู้ปกครองและครูในประเทศไทยควรวางวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมสวัสดิการของเด็กในโรงเรียน
2. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนกับชุมชน
3. เพื่อช่วยจัดหาวัสดุอุปกรณ์การศึกษาให้แก่โรงเรียน
4. เพื่อกระตุ้นเตือนให้ผู้ปกครองมีความสนใจของงานของโรงเรียน
 ตลอดจนการสอนของครู ตลอดจนการเรียนของ เด็ก และเพื่อช่วยให้โรงเรียนได้ตระหนักถึงความ
 มุ่งหมายของการสอน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
5. เพื่อให้ประสมการณ์ในค่านการศึกษาแก่ผู้ปกครอง ซึ่งจะก่อให้เกิด
 เกิดทัศนคติที่ดีที่พึงประสงค์ในค่านการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะในค่านที่จะปรับปรุง
 ให้การศึกษาแก่เด็ก
6. เพื่อช่วยเหลือสวัสดิการแก่ครูและครอบครัว

ส่วน วิทยุ โทร (2526: 373) กล่าวว่าสมาคมผู้ปกครองและครูมี
วัตถุประสงค์สำคัญดังนี้คือ

1. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานและปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน
2. เพื่อความร่วมมือที่กระหว่างบ้านกับโรงเรียน ในการให้การศึกษาก่อนวัย
3. เพื่อให้ผู้ปกครองมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครู ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสอน และการเรียนเพื่อช่วยให้เด็กแต่ละคนเรียนดีขึ้น
4. เพื่อสร้างมติมหาชนให้เกิดขึ้นเกี่ยวกับวางแผน กำหนดนโยบาย และประชุมปรึกษาหารือในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ บ้านโรงเรียน และชุมชน ซึ่งจะช่วยให้การศึกษาระดับท้องถิ่นเจริญขึ้น
5. เพื่อสนับสนุนแนวความคิดใหม่ ๆ ที่มีความจำเป็นที่จะปรับปรุงการศึกษา และสภาพสังคมของท้องถิ่นซึ่งจะช่วยให้การเรียนของเด็กโดยเฉลี่ย

ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์พรหม เทพสุเมฆานนท์ (มปป.: 108) กล่าวว่า
วัตถุประสงค์ของสมาคมผู้ปกครองและครูมีดังนี้คือ

1. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจ วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน และปัญหาของโรงเรียนได้ดีขึ้น
2. เพื่อความร่วมมืออันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก
3. เพื่อให้ผู้ปกครองมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้เด็กแต่ละคนเรียนดีขึ้น
4. เพื่อช่วยส่งเสริมสวัสดิภาพของนักเรียนและเด็กทั่วไปในบ้านโรงเรียน และชุมชนนั้น ๆ
5. เพื่อจะได้มีการปรึกษาหารือและวางแผนนโยบายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ บ้าน โรงเรียน และชุมชน ซึ่งจะช่วยให้การศึกษาระดับท้องถิ่นเจริญยิ่งขึ้น
6. เพื่อสนับสนุนแนวความคิดในอันที่จะช่วยปรับปรุงให้การศึกษาระดับท้องถิ่นนั้น ๆ เจริญก้าวหน้าไปด้วยดี

สำหรับจุดมุ่งหมายของสมาคมมานั้น สุพินญา ซีระกุล (2521: 64-65) กล่าวว่า สมาคมผู้ปกครองและครูจัดตั้งขึ้นเพื่อเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน ครูและผู้ปกครอง เพื่อประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ ดังนั้นจุดมุ่งหมายของสมาคมผู้ปกครองและครูควรมีดังนี้

1. เพื่อรักษาผลประโยชน์ของเด็ก ส่งเสริมสวัสดิการและการส่งเสริมทางการศึกษา
2. เพื่อพัฒนาความเข้าใจของผู้ปกครองในจุดประสงค์ กิจกรรม และปัญหาของโรงเรียน
3. เพื่อทำให้การแลกเปลี่ยนความเข้าใจระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนง่ายขึ้น
4. เพื่อสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อโครงการ เพื่อความต้องการของเด็กและเยาวชน ทั้งในวัย โรงเรียนและชุมชน
5. เพื่อเฝ้าระวังงานที่บ้านและโรงเรียนทำร่วมกัน
6. เพื่อสนับสนุนการกระทำของโรงเรียน ซึ่งเป็นกำลังเสริมสร้างทางการศึกษาและสภาวะทางสังคมที่ดี

จากวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของสมาคมผู้ปกครองและครูที่กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่าสมาคมผู้ปกครองและครูนั้นตั้งขึ้นมาเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน เพื่อต้องการช่วยเหลือและจัดสวัสดิการให้นักเรียน เพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ส่วนการดำเนินงานของสมาคมผู้ปกครองและครู มีตำแหน่งหน้าที่ที่สำคัญคือฝ่ายบริหารของสมาคมประกอบด้วย ประธานสมาคมหรือนายกสมาคม รองประธาน หรืออุปนายก เลขาธิการ และเหรัญญิก (ภิญโญ สาขร 2526: 322) และมีตำแหน่งอื่นอีกด้วยก็ได้ เจ้าหน้าที่ทุกคนไม่มีเงินเดือน การประชุมไม่มีการเบิกเงินค่าเบี้ยประชุม ผู้เป็นสมาชิกเสียค่าบำรุงไม่มากนัก รายได้ของสมาคมควรมาจากเงินอุทิศเพื่อการกุศล หรือหารายได้จากการจัดงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ระเบียบในการรับและจ่ายเงินให้เป็นหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกทั้งหมดเป็นผู้กำหนด รายจ่ายส่วนมากเกี่ยวกับการซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ ให้โรงเรียน เพื่อช่วยโรงเรียนให้มีอุปกรณ์พอเพียง

การประชุมมีอย่างน้อยเดือนละครั้ง และควรจัดนอกเวลาราชการ ส่วนมากนิยมเวลาหลังราชการหรือหลังเลิกเรียนประจำวัน แผนการจัดกิจกรรมของสมาคมผู้ปกครองและครู อาจแตกต่างกันไปตามประเภท ระบบ และรูปแบบของโรงเรียน และคณะกรรมการของสมาคมแต่ละชุด กิจกรรมโดยทั่ว ๆ ไป มักจะออกมาในลักษณะ การประชุมกันเป็นรายเดือน วิธีการนี้จะทำกันอย่างมีระเบียบแบบแผน นับตั้งแต่การเชิญประชุม ซึ่งประกอบด้วย การรายงานของคณะกรรมการ การพูดหรืออภิปราย และสรุปผลการประชุม มีการสังสรรค์กันระหว่างสมาชิกของสมาคมช่วยให้สมาชิกได้ทราบความเป็นไปและผลการดำเนินงานของสมาคม จัดโครงการ และบริการพิเศษบางอย่าง (Special Projects and Services) โครงการและบริการพิเศษจัดในรูปของการหารายได้เพื่อบำรุงสมาคมบ้าง บำรุงโรงเรียนบ้าง และจัดเพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของโรงเรียนเป็นบางกรณี เช่น จัดบริการอาหารกลางวัน จัดห้องสมุด จัดสนามเด็กเล่น (สุทธิญา วีระกุล 2521: 66)

การจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูนอกจากจะมีประโยชน์ต่อนักเรียนโดยตรงแล้ว ยังมีส่วนช่วยในการสนับสนุนให้โรงเรียนมีความคล่องตัวในการจัดการแผนการสอน ประโยชน์ของสมาคมผู้ปกครองและครูมีดังนี้

1. สมาคมผู้ปกครองและครูมีส่วนที่จะช่วยโรงเรียนในด้านการพัฒนาเด็ก โครงการให้ความช่วยเหลือ ให้ความแนะนำ ในด้านการเรียนการสอน จัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ มาเพิ่มเติมรวมทั้งจัดหาเงินทุนและสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับนักเรียนและครู นอกจากนี้แล้วยังเป็นประโยชน์ในด้านการบริหารโรงเรียนโดยเฉพาะ คือช่วยในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน (สุวิทนา ภวภูตานนท์ 2514: 16)

2. เป็นสื่อกลางให้ชุมชนเข้ามาร่วมในกิจกรรมของสมาคมและของโรงเรียนทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน (สุทธิญา วีระกุล 2521: 68)

จากที่มานมาการดำเนินงานของสมาคมผู้ปกครองและครูมักพบกับปัญหาและอุปสรรค คือ ผู้บริหารการศึกษาและครูมีทัศนคติไม่ดีต่อสมาคม ขาดวัตถุประสงค์ของการจัดงานหรือวัตถุประสงค์ของสมาคมอันแน่นอน เกิดการขัดแย้งกันมากเกินไปในหมู่สมาชิก (พิชญ์ญา สาขร 2626: 323) โรงเรียนคิดแต่จะเอาประโยชน์จากสมาคมฝ่ายเดียว ไม่มีทั้งการรับและการให้ ซึ่งเป็นกระบวนการไมตรีสัมพันธ์สองทางอันจำเป็นที่สุดสำหรับสมาคมประเภทนี้ (Kindred 1957: 192)

ดังนั้นการแก้ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีทั้งโรงเรียนและสมาคมผู้ปกครองและครูจะต้องประสานร่วมมือกันลดความเห็นแก่ตัวลงและทั้งสองฝ่ายควรตระหนักถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่โรงเรียนและสมาคมผู้ปกครองและครูได้ร่วมกันกำหนดไว้เป็นลำดับ

ตอนที่ 3 การสนับสนุนทางการศึกษาที่สมาคมผู้ปกครองและครูให้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษา

พิจารณาต้นทุนในการจัดการศึกษาโดยดูตัวเลขของงบประมาณรายจ่ายในการจัดการศึกษาแล้ว จะเห็นได้ว่ารายจ่ายส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเงินเดือนและค่าจ้าง อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ และวัสดุ งบประมาณรายจ่ายของหน่วยงานที่จัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นกรมหรือสถานศึกษา จะเป็นรายจ่ายในเรื่องเงินเดือนและค่าจ้าง ซึ่งเป็นสัดส่วนระหว่าง 65-80% ของรายจ่ายทั้งหมด (สายหยุด จำปาทอง 2528: 9-13) สัดส่วนของแต่ละหน่วยงานจะเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี เพราะว่าเงินเดือนและค่าจ้างของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี เมื่อสัดส่วนของเงินเดือนและค่าจ้างสูงขึ้นกว่าสัดส่วนของรายการอื่น ๆ จะทำให้หน่วยงานนั้นมีงบประมาณที่จะพัฒนาลดน้อยลง

จากการประเมินผลของกรมวิชาการพบว่า การใช้งบประมาณพัฒนาการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการทำได้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์เพราะตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2521 และมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2524 นั้นปรากฏว่ามีนักเรียนจำนวนน้อยที่บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนขาดความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ (กรมวิชาการ ใน ฐิติภา คุปรัตน์ 2526: 26) ครูขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผล แสดงว่าโรงเรียนมีข้อจำกัดในการใช้หลักสูตรใหม่ และเมื่อพิจารณาหลักสูตรในแต่ละหมวด เช่น การสอนวิชาการ พบว่าการสอนวิชาการงานไม่เป็นไปตามความสนใจของนักเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดสอนตามที่โรงเรียนจัดสอนได้ ส่วนวิชาชีพทั้งระดับมัธยมต้นและมัธยมปลาย ปรากฏว่าขาดครูวิชาชีพและขาดแหล่งวิทยากรด้านวิชาชีพ จะเห็นได้ว่าโรงเรียนมัธยมศึกษายังจัดการศึกษาได้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เพราะขาดแหล่งวิทยากรด้านวิชาชีพและวัสดุอุปกรณ์ ดังนั้นหากสมาคมผู้ปกครองและครูเข้าไปสนับสนุนทางการศึกษาก็อาจจะช่วยแก้ปัญหาลงไปได้บ้าง

การสนับสนุนทางการศึกษาที่สมาคมผู้ปกครองและครูให้โรงเรียนแยกออกเป็นค้ำต่าง ๆ ใดดังนี้

1. ค้ำครุภัณฑ์อาคารสถานที่

การพิจารณาคุณภาพของโรงเรียน ก็อาศัยความพร้อมของโรงเรียน ในค้ำอาคารสถานที่ ครู วัสดุอุปกรณ์ ความพร้อมในค้ำอาคารสถานที่ ครู และวัสดุอุปกรณ์ไม่เท่าเทียมกันระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่พร้อมมากกว่า เพราะว่าโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีเงินบำรุงการศึกษาที่เก็บจากนักเรียนมากพอที่จะนำไปซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอน โรงเรียนที่มีวัสดุครุภัณฑ์ไม่เพียงพอหรือไม่ก็มาจากรัฐ โรงเรียนมีแนวทางจัดหาใดดังนี้ คือ คณะครูรวบรวมเงินสร้างขึ้น มา ติดต่อกับผู้ปกครอง ร้านค้า องค์การ จักงานโรงเรียน ชักชวนนักเรียนชั้นสูงสุดของโรงเรียนรวมกันสร้าง เติมอนุสรณ์ประจำชั้น (โกศล มารมย์ 2513: 134-137) มีโรงเรียนเป็นจำนวนมากที่ได้รับการสนับสนุนค้ำครุภัณฑ์อาคารสถานที่จากสมาคมผู้ปกครองและครู เช่น สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดราชบพิธ ได้จัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ให้โรงเรียน ดังนี้ ซื้อตู้เก็บเอกสารจำนวนเงิน 3,800 บาท เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย 1 เครื่อง 3,000 บาท เครื่องพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ ๑ เครื่อง 3,500 บาท ติดตั้งเครื่องขยายเสียงในห้องเรียน ติดตั้งพัดลมในห้องเรียน ติดตั้งกันสาดและม่านในห้องเรียน และระเบียบที่พักรู จักสร้างอาคารเพิ่มเติม เช่น ห้องอาหารสำหรับครู ห้องพยาบาล ห้องพักรู และห้องเรียน 1 ห้อง (สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดราชบพิธ 2528: ไม่ปรากฏเลขหน้า) สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนเบญจมราชาลัย ได้จัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ ดังนี้ จักซื้อเครื่องมือวิทยาศาสตร์เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนจำนวนเงิน 15,805 บาท (สภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทย 2521: 21-22) สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดน้อยในได้สนับสนุนวัสดุครุภัณฑ์และอาคารสถานที่ให้แก่โรงเรียน ดังนี้ ปรับปรุงโรงอาหารจำนวนเงิน 4,000 บาท สมทบทุนสร้างห้องอเนกประสงค์จำนวนเงิน 40,000 บาท จักทำห้องโสตทัศนศึกษาจำนวนเงิน 35,000 บาท ซื้อเก้าอี้ 98 ตัว จำนวนเงิน 27,440 บาท ติดตั้งพัดลมห้องอเนกประสงค์จำนวน 8,117 บาท (สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดน้อยใน 2526: 3) ส่วนใน

ปีการศึกษา 2523 ได้จัดสร้างโรงฝึกงานชั่วคราว 1 หลัง ขนาด 5.50 X 11.00 เมตร
 จำนวนเงิน 28,000 บาท สร้างรั้วคอนกรีตเสริมเหล็ก ขนาด 2.00 X 60.00 เมตร
 จำนวนเงิน 22,000 บาท ลาดยางอัฒจันทร์คอกอนกรีตถนนภายในโรงเรียน ขนาด
 2.50 X 133.00 เมตร และสร้างสนามมาส์เก็ตบอล ขนาด 16.00 X 28.00 เมตร
 1 สนาม จำนวนเงิน 70,000 บาท (สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดน้อยใน,
 2523: 12) ในปีการศึกษา 2528 ได้ปรับปรุงห้องพยาบาล จำนวนเงิน 15,525 บาท
 ซื้อมือเขียน จำนวนเงิน 5,300 บาท ปัดห้องฐานเสาธงจำนวนเงิน 3,800 บาท ซื่อ
 กระดาษไม้ประดับ จำนวนเงิน 1,000 บาท จ่ายค่าประกันลิฟท์ จำนวนเงิน 9,800
 บาท กั้นห้องอเนกประสงค์ จำนวนเงิน 30,000 บาท ซื่อเครื่องถ่ายวิทยุจำนวน
 เงิน 22,500 บาท สร้างศาลาไทย จำนวนเงิน 7,000 บาท (สมาคมผู้ปกครองและ
 ครูโรงเรียนวัดน้อยใน 2528: 5)

จะเห็นได้ว่าการสนับสนุนทางการศึกษาที่สมาคมผู้ปกครองและครู
 ให้แก่โรงเรียนจะเป็นการช่วยประหยัดงบประมาณของทางราชการ และทำให้โรงเรียน
 ได้ปฏิบัติงานได้คล่องตัวยิ่งขึ้น

2. ด้านวิชาการและวิชาชีพ

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 หมวด 3 ระบบ
 การศึกษา ข้อ 36 ได้กล่าวถึงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมไว้ดังนี้

"การศึกษาระดับมัธยมศึกษา มุ่งฝึกให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ มี
 ความรู้ความชำนาญที่สามารถจะนำไปใช้ปฏิบัติ และประกอบอาชีพได้จริง
 อย่างหนึ่ง หรือเพื่อให้รู้แนวทางที่จะศึกษาเพิ่มเติมตามความถนัด และความ
 สนใจของแต่ละบุคคลอีกอย่างหนึ่ง การจัดสถานศึกษาอาจจัดรวมอยู่กับโรงเรียน
 มัธยมศึกษาโดยทั่วไป หรือจัดเป็นเอกเทศโดยเน้นการฝึกทักษะในระดับกึ่งฝีมือ
 และระดับฝีมือ" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520: 20)

เพื่อตอบสนองแผนการศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนจะต้องพัฒนา
 การเรียนการสอนวิชาการและวิชาชีพให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นโรงเรียนและสมาคม
 ผู้ปกครองและครูจะต้องร่วมมือกันสนับสนุนการศึกษาซึ่งแต่ละโรงเรียนได้เริ่มดำเนินการ
 แล้ว ตัวอย่างเช่น สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดน้อยในได้สนับสนุนด้านวิชาการ

และวิชาชีพดังนี้ ปีการศึกษา 2523 จ้างครูมาสอนภาษาจีน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โปรแกรมธุรกิจ จำนวนเงิน 1,380 บาท จัดพิมพ์คู่มือการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2523-2524 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 600 เล่ม ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 800 เล่ม จัดสอนพิเศษเพิ่มประสิทธิภาพนักเรียนเพื่อศึกษาต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตลอดปีการศึกษาจัดสอนพิเศษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปลาย วิชาภาษา ฝรั่งเศส คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สมทบวิทยารายภาค จัดโครงการตอบปัญหาความรู้ วิชาสังคมศึกษา ค่าใช้จ่ายจำนวน 300 บาท จัดโครงการวันอาชีพ ค่าใช้จ่ายจำนวนเงิน 1,000 บาท (สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดคันน้อยใน 2523: 15, 23) ในปีการศึกษา 2526 จัดโครงการส่งเสริมอบรมวิทยาศาสตร์ ค่าใช้จ่ายจำนวนเงิน 1,000 บาท จัดโครงการสอนพิเศษวิชาดนตรี ศึกษาระหว่างปีภาคเรียน ค่าใช้จ่ายจำนวนเงิน 2,200 บาท สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดราชชนพิศได้สนับสนุนการศึกษา ดังนี้ จ้างครูชาวอังกฤษสอนภาษาอังกฤษ ในปีการศึกษา 2527 สนับสนุนการศึกษาต่อ โดยให้อาจารย์จากมหาวิทยาลัยมาสอนนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโครงการ สุ่มหาวิทยาลัย ให้อุปสรรคสนับสนุนการจัดกิจกรรม นิทรรศการหมวดวิชา นิทรรศการวิชาการ ร่วมกับกลุ่มโรงเรียน ๗ โรงเรียนสตรีวิทยา ให้อุปสรรคสนับสนุนการจัดประชุมสัมมนาทาง วิชาการครูอาจารย์ในโรงเรียน (สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดราชชนพิศ 2528: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

3. กำนการให้สวัสดิการ

จากการวิจัย เรื่อง "สภาพการจ้คบริการแนะแนว และบทบาท ของครูแนะแนวในทัศนะของครูและนักเรียนโรงเรียนมัธยมแบบประสมภาคใต้" (อนันต์ สุวรรณณี 2519: 91) พบว่า นักเรียนมีความต้องการความช่วยเหลือด้านทุนการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ นิภา พงศ์วิรัตน์ (2520: 54-56) พบว่า นักเรียนมีปัญหา ทั้งทางด้านการเงิน และปัญหาชีวิตครอบครัว ดังนั้นโรงเรียนและสมาคมผู้ปกครองและ ครูจึงสามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาได้ สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดคันน้อยในได้ ช่วยเหลือด้านสวัสดิการดังนี้ ปีการศึกษา 2523 ให้งบประมาณสวัสดิการนักเรียน จำนวนเงิน 16,000 บาท ช่วยเหลือนักเรียนขาดแคลนในค่าน้ำต่าง ๆ จำนวน 25 ราย จำนวนเงิน 11,827 บาท ช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล ค่าพาหนะนำส่งโรงพยาบาล

12 ราย จำนวน 901 บาท (สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดคันน้อยใน 2523: 15) ปีการศึกษา 2526 ช่วยเหลือนักเรียนขาดแคลนในค่านาง ๗ 27 ราย จำนวนเงิน 2,658 บาท ช่วยเหลือนักเรียนค่านอุปการะเรียน 24 ราย เป็นเงิน 3,855 บาท ช่วยค่าอาหารกลางวันให้นักเรียน 4 ราย จำนวนเงิน 1,340 บาท ช่วยค่าบำรุงการศึกษา 1 ราย จำนวนเงิน 600 บาท ช่วยค่ารักษาพยาบาล 13 ราย จำนวนเงิน 946 บาท มอบทุนการศึกษา และมอบรางวัลให้นักเรียน จำนวนเงิน 44,000 บาท (สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดคันน้อยใน 2526: 3) ปีการศึกษา 2528 ช่วยเหลือนักเรียนค่านอุปการะเรียน 22 ราย จำนวนเงิน 3,870 บาท ออกค่ารักษาพยาบาลนักเรียน 15 ราย จำนวนเงิน 2,372 บาท ช่วยค่าอาหารกลางวันนักเรียน 1 ราย จำนวนเงิน 600 บาท มอบทุนการศึกษาให้นักเรียน 27 ทุน จำนวนเงิน 39,000 บาท มอบรางวัลให้นักเรียน 26 รางวัล จำนวนเงิน 11,000 บาท (สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดคันน้อยใน 2528: 9) ส่วนสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดราชสมบัติ ใตสนับสนุนการศึกษาครั้งนี้คือ ให้ทุนอาหารกลางวันแก่นักเรียนที่ขาดแคลน ให้ความช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนแก่นักเรียนในกรณีที่ประสบภัยและการสูญเสีย (สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดราชสมบัติ 2528: ไม่ปรากฏเลขหน้า) สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย ช่วยเหลือค่านสวัสดิการ ทั้งนี้ ช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบภัย จำนวนเงิน 2,062 บาท (สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย 2528: 24)

4. คำนการร่วมกิจกรรมโรงเรียน

โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ซึ่งตั้งอยู่ใต้วัยความเชื่อถือและความร่วมมือของประชาชน ผู้บริหารและครูควรจัดให้มีกิจกรรมร่วมกับประชาชน (ภิญโญสาร, 2526: 315) เพื่อให้ชุมชนเข้าช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน กิจกรรมที่โรงเรียน และชุมชนสามารถจัดทำได้ เช่น การจัดแข่งขันกีฬาภายใน การแห่เทียนเข้าพรรษา การให้มีการบรรพชาสามเณรในภาคฤดูร้อน งานวันขึ้นปีใหม่ งานทอดกฐิน ผ้าป่า (เจริญ ฉัตรหลวง 2522: 26) กิจกรรมต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้นสมาคมผู้ปกครองและครูสามารถให้การสนับสนุนในการจัดได้โดยร่วมมือกับโรงเรียน สมาคมผู้ปกครองและครูวัดคันน้อยใน สนับสนุนการจัดกิจกรรมครั้งนี้ จัดโครงการกิจกรรมวันสำคัญ จำนวนเงิน 3,000 บาท จัดโครงการปึกสมาธิ จำนวนเงิน 500 บาท จัดโครงการลูกเสือบำเพ็ญ

ประโยชน์ จำนวนเงิน 300 บาท จัดโครงการอยู่ค่ายพักแรม ลูกเสือ-เนตรนารี สามัญ
รุ่นใหญ่ และบุคลากร จำนวนเงิน 3,000 บาท จัดโครงการอบรมกลุ่มสัมพันธ์นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เขาเรียนใหม่ จำนวนเงิน 1,200 บาท
จัดโครงการรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยให้นักเรียน จำนวนเงิน 800 บาท
(สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดน้อยใน 2526: 11-13) สมาคมผู้ปกครองและครู
โรงเรียนวัดราชบพิศ ใตสนับสนุนการจัดกิจกรรม ดังนี้คือ จัดพิธีหล่อเทียนพรรษา และ
แห่เทียนไปถวายจำพรรษาที่วัดสุทัศน์เทพวรารามใต้เรียนเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วม
กิจกรรมด้วย จัดเดินการกุศลเดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช 2528 จัดจำหน่ายสินค้า

ราคาถูก ให้เงินจัดกิจกรรมปฐมนิเทศและจัดกิจกรรมเข้าค่ายของนักเรียนที่เข้าใหม่
(สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดราชบพิศ 2528, ไม่ปรากฏเลขหน้า)

5. ด้านการเป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หรือการประชา-
สัมพันธ์ โรงเรียนเป็นกระบวนการที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจ และความร่วมมือระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชนอย่างดียิ่ง เพราะเป็นการเสนอให้ประชาชนทราบกิจการของโรงเรียน
การดำเนินการประชาสัมพันธ์โรงเรียนสามารถทำได้ดังนี้คือ จัดให้มีสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่
ข่าวสารของโรงเรียน ซึ่งถือว่าการประชาสัมพันธ์แบบเป็นทางการ (Formal)
ซึ่งอาจเป็นเอกสารโรเนียวให้นักเรียนนำไปให้ผู้ปกครอง จัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์
ประจำโรงเรียนเพื่อตอบคำถาม ให้ความสะดวกแก่ประชาชน และผู้ปกครองนักเรียนที่
มาติดต่อกับโรงเรียน จัดเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนทางสื่อมวลชน เช่น ทางวิทยุ
กระจายเสียง โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ (หวน พินทุพันธ์ 2524: 15) การที่ประชาชน
ได้ทราบข่าวสารของโรงเรียนจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ทำให้ประชาชนทราบนโยบายการ
ดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน
การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนระหว่างครูกับผู้ปกครองนักเรียน โดยให้มีการ
พบปะหรือเชิญผู้ปกครองมาร่วมทราบนโยบายของโรงเรียน หรือการปฏิบัติงานของโรงเรียน
เป็นครั้งคราว จะทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการศึกษาของโรงเรียน
เป็นอย่างดี ซึ่งความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนี้จะประสบผลสำเร็จได้
ดียิ่งขึ้น โดยการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู หรือจัดตั้งมูลนิธิของโรงเรียนขึ้น

(ฉรงค์ ชีรไวทยะ 2527: 24) ก็จะเห็นได้ว่าสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียน
วัดน้อยในได้สนับสนุนการศึกษาคั้งนี้ จักงานฉลองครบ 25 ปีของโรงเรียน โดยขอ
ความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ (สมาคม
ผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดน้อยใน 2523: 13) สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียน
วัดราชพิพิธได้สนับสนุนการศึกษาคั้งนี้ จักทำหนังสือรณรงค์ ราชพิพิธ ซึ่งเป็นหนังสือสื่อ
สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน จักงาน 36 ปี ของราชพิพิธสมาคม (สมาคมผู้ปกครอง
และครูโรงเรียนวัดราชพิพิธ, 2528: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าประโยชน์ที่โรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับการสนับสนุน
ทางการศึกษาจากสมาคมผู้ปกครองและครูในแต่ละค้ำนั้นช่วยแก้ปัญหาที่โรงเรียนประสบ
อยู่ และไม่สามารถจัดการแก้ปัญหาได้ด้วยลำพังตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นโดยชัดเจนแล้ว
ว่าโรงเรียนจะดำเนินงานโดยปราศจากความร่วมมือของชุมชนไม่ได้ ทั้งนี้เนื่องจาก
ภาวะเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน รวมตลอดถึงการกำหนดหลักสูตรการศึกษาของชาติ
ทำให้โรงเรียนจำเป็นต้องดำเนินงานด้านการศึกษาเพื่อประโยชน์ของนักเรียนและชุมชน
เป็นสำคัญ เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมทั้งขึ้นมา เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม
นั่นเอง

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ในปี พ.ศ. 2505 สุกจิตต์ ทุนภักดิ์ (2505: 40-45) ได้ศึกษา
ความมุ่งหมาย วิธีการจัดตั้ง การดำเนินงาน อุปสรรค และประโยชน์ของสมาคม
ผู้ปกครองและครูโดยส่งแบบสอบถาม และโดยการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสมาคม
ผู้ปกครองและครู 7 แห่ง แห่งละ 1 คน ในจังหวัดพระนครธนบุรี คือ โรงเรียนประถม
สาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ฝ่ายประถม โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน โรงเรียนสตรีวิทยา
โรงเรียนปทุมคงคา โรงเรียนวัดนิมมานนรุติ และโรงเรียนวัดรางบัว ผลของการ
สำรวจก็คือ แต่ละสมาคมมีวัตถุประสงค์ วิธีการจัดตั้ง การดำเนินงาน และประโยชน์ที่

ได้รับจากสมาคมผู้ปกครองและครู คล้ายคลึงกัน รายละเอียดภาคปฏิบัติแตกต่างกันออกไป อุปสรรคที่พบเป็นส่วนมาก คือ ผู้ปกครองมาร่วมประชุมในการดำเนินงานของสมาคม น้อย ประโยชน์ที่ทางโรงเรียนได้รับคือการบริหารโรงเรียน สมาคมฯ จัดหาเงินทุน มาทำอุปกรณ์การเรียนการสอน และให้ความร่วมมือในการแก้ไขความประพฤติของนักเรียน

ในปี พ.ศ. 2509 มงคลวรรณ ทองสุขโชทัย (2509: 50-52)

ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจบทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในจังหวัดพระนคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการดำเนินงาน ความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองในการจัดตั้งสมาคมฯ ปัญหา อุปสรรค และประโยชน์ที่ได้รับจากสมาคมผู้ปกครองและครูในระดับมัธยมศึกษา โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูและผู้ปกครอง ไขกลุ่มตัวอย่าง 4 สมาคม คือ สมาคมผู้ปกครองและครู โรงเรียนสตรีวิทยา โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม โรงเรียนสวนกุหลาบ และโรงเรียนเซนต์คาเบรียล ผลการศึกษา คือ การจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูในโรงเรียนเป็นผลดี และมีประโยชน์ต่อการศึกษา ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในกิจกรรมของสมาคมฯ และเข้าใจวัตถุประสงค์ของสมาคมฯ ที่ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานคือ ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดดำเนินงานยังมีน้อย ข้อเสนอแนะคือ ก่อนจัดตั้งสมาคมฯ ควรมีการพบปะระหว่างผู้ปกครองและครู เพื่อวางโครงการในการจัดตั้งสมาคมฯ อย่างรัดกุม

ในปี พ.ศ. 2514 เดกิงศักดิ์ พัทธโน (2514: 21-23) ได้ศึกษาเรื่อง การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการศึกษาประชาบาล และได้สรุปเกี่ยวกับอุปสรรค

ของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. ประชาชนขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องการศึกษา
2. ประชาชนขาดความสนใจ ทั้งนี้เพราะประชาชนเคยชินกับการรวบอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางมานาน ซึ่งระบบนี้ทำให้ประชาชนเชื่อว่า กิจกรรมทุกอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับประชาชนส่วนรวม เป็นเรื่องของรัฐบาล
3. เกิดจากการบริหารงานของส่วนกลาง ซึ่งควบคุมท้องถิ่น และโรงเรียนมากเกินไป และไม่สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา

ในปี พ.ศ. 2514 สุวัทนา ภักุทวนนท์ (2514: 75-77) ได้ศึกษา
 บทบาท และปัญหาของสมาคมผู้ปกครองและครู ในโรงเรียนประถมศึกษาในพระนคร-ธนบุรี
 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา บทบาท ความต้องการของสมาชิกและปัญหาของ
 สมาคมผู้ปกครองและครูระดับประถมศึกษา โดยส่งแบบสอบถามไปยัง 4 สมาคม คือ
 โรงเรียนประถมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์-
 มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) โรงเรียนวัดพลับพลาชัย โรงเรียนราชวินิต ผลของการวิจัย
 พบว่า การก่อตั้งเริ่มจากคณะกรรมการสวัสดิการของโรงเรียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือ
 สวัสดิการครู นักเรียน กิจกรรมของสมาคมที่สำคัญคือ จัดหาเงินทำอุปกรณ์การเรียน การสอน
 ให้แก่โรงเรียน ให้ความการศึกษาแก่นักเรียน ทางด้านการดำเนินงานได้รับความร่วมมือจาก
 สมาชิกพอสมควร ปัญหาของสมาคม ๆ คือขาดกำลังเงินในการดำเนินงาน ผู้วิจัยได้ให้
 ข้อเสนอแนะแก่สมาคมว่า สมาคม ๆ ควรมีการประเมินผลงานเป็นประจำทุกปี

ในปี พ.ศ. 2518 วรวิทย์ วรรณเลิศลักษณ์ (2518: 44-51) ได้ศึกษา
 บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
 บทบาท ความต้องการ ปัญหาของสมาคมผู้ปกครองและครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
 โดยส่งแบบสอบถามไปยัง 15 สมาคม ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของสมาคม ๆ มีผลต่อการ
 การบริหารโรงเรียน เพราะส่งเสริมสภาพการเรียนการสอน และส่งเสริมสวัสดิการ ครู
 และนักเรียน นโยบายของสมาคม ๆ คือ ให้มีการแลกเปลี่ยน ความคิด ความรู้ ระหว่าง
 ครู และผู้ปกครอง เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองดี ความต้องการของสมาชิก คือ
 ต้องการให้สมาคม ๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองครู และนักเรียน
 ให้มากขึ้น ความร่วมมือของสมาชิกจะต้องปรับปรุงแก้ไขให้มีการร่วมมือในกิจกรรมของสมาคมฯ
 ให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ การดำเนินงานของสมาคม ๆ บรรลุผลพอสมควร ปัญหาของสมาคมฯ
 คือ ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ และสมาชิกเสนอให้สมาคม ๆ จัดหน่วยงานประชาสัมพันธ์
 ให้มีประสิทธิภาพ

ในปี พ.ศ. 2518 สุวิธ แก้วเกษ (2518: 59-61) ได้ศึกษาเรื่องงาน
 บริหารการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และได้สรุปผลเกี่ยวกับการ
 การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนไว้ดังนี้

1. ผู้บริหาร ให้ความเห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนพอสมควร มีผู้ปกครองเป็นส่วนน้อยที่มาติดต่อกับโรงเรียน เนื่องจากประชาชนทั่วไปมีทัศนคติต่อโรงเรียนที่ว่า ผู้ปกครองมีหน้าที่ส่งเด็กมาเรียนเท่านั้น ส่วนเรื่องอื่น ๆ โรงเรียนต้องหาทางดำเนินการเอง ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจะได้มีการเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาประชุม เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศในความสัมพันธ์กับชุมชนให้ดีขึ้น

2. คณะครูสังกัดกรุง เทพมหานคร ให้ความคิดเห็นว่า โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองน้อยมาก เนื่องจากผู้ปกครองมีฐานะยากจน มีภาระเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ มีโรงเรียนเป็นส่วนน้อยเท่านั้นที่ประชาชนให้ความร่วมมือที่พอสมควร

3. ผู้ปกครองนักเรียน ได้ให้ความคิดเห็นว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนเสมอ ถ้าหากโรงเรียนต้องการหรือติดขัดมาโดยทั่วไปแล้วโรงเรียนไม่ค่อยได้แจ้งความเคลื่อนไหวใด ๆ ให้ประชาชนหรือผู้ปกครองนักเรียนทราบมากนัก นอกจากจะได้รับความรู้จากการบอกเล่าของบุตรหลาน ดังนั้น ผู้ปกครองจึงเสนอขอให้โรงเรียนจัดให้มีการประชุมระหว่างครูและผู้ปกครอง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อให้เด็กได้รับความรู้และความปลอดภัยในการไปเรียนให้มากที่สุด

จากการศึกษาของ สุวิธ แก้วเกษ นี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จันทราณี สงวนนาม (2515: 176) ซึ่งทำการวิจัยในทำนองเดียวกันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในภาคกลาง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ คาวเรือง รัตนิน (2518: 72-74) ได้ทำการศึกษาในทำนองเดียวกันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคกลาง

ซึ่งผลการวิจัยทั้งสองฉบับนี้พบว่า โรงเรียนประถมศึกษา ในภาคกลาง ทั้งที่สังกัดกรมสามัญศึกษา และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนค่อนข้างน้อย โรงเรียนไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากชุมชนมากนัก เนื่องจากผู้ปกครองมีภาระเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ขาดความรู้ และเห็นว่า เรื่องการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของทางโรงเรียนโดยเฉพาะ

งานวิจัยทางประเทศ

ในปี พ.ศ. 2509 เจนทรีและเคนเนย์ (Gentry and Kenney 1966: 62-67) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่า ครูใหญ่มีการวางแผนสำรวจวัสดุความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อนำมาใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอนพอสมควร และยังเห็นว่า ครูใหญ่ได้วางแผนเกี่ยวกับการเชิญบุคคลในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรพอสมควร

ในปี พ.ศ. 2515 บรูซ (Bruce 1972: 6026) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสรุปผลไว้ ดังนี้

1. ครูและประชาชน ต้องการให้ครูใหญ่ทำงานร่วมกับชุมชน เพื่อช่วยแก้ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาเด็กวัยรุ่นและเสริมสร้างโปรแกรมสันตนาการของชุมชน
2. ครูและประชาชน ต้องการให้ครูใหญ่มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น และการศาสนาของชุมชน
3. ครูและประชาชน ต้องการให้ครูใหญ่จัดประชุมร่วมกันระหว่างครูและบุป้ปกครอง เพื่อผลในการศึกษาของนักเรียน
4. ครูและประชาชน ต้องการให้ครูใหญ่มีที่อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณโรงเรียนที่เขาปฏิบัติงานอยู่

ในปี พ.ศ. 2515 ซัฟเฟอร์ (Safer 2515: 2668-A) ได้ศึกษาเรื่อง Suburban Elementary School Parent-Teacher Association: Their Role in and Influence Upon Educational Decision Making สมมติฐานของการวิจัยคือ สมาคมบุป้ปกครองและครู มีอิทธิพลต่อการดำเนินการศึกษา การบริหารโรงเรียน มีอิทธิพลต่อการบริหารสมาคมบุป้ปกครองและครู ความสำเร็จของสมาคมคือความร่วมมือระหว่างสมาชิก และการดำเนินงานของสมาคมควรต้องสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ในเขตชานเมืองมีลักษณะชุมชน 2 อย่าง คือ ชุมชนที่ฐานะดี ในเขตนี้พบว่า บุป้ปกครองให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของสมาคมที่ แต่ในเขตชุมชนที่ฐานะต่ำกว่า และมีระดับความแตกต่างทางการศึกษามาก บุป้ปกครองใน

เขตนี้ไม่ให้ความร่วมมือกับการดำเนินงานของสมาคมฯ เท่าที่ควร การจัดกิจกรรมของสมาคมฯ ในเขตนี้น้อยกว่าในเขตแรก การรวมกิจกรรมของสมาคมพบว่า ในเขตชุมชนที่มีฐานะดีให้ความร่วมมือในกิจกรรมของสมาคมฯ ทุกด้าน แต่ในเขตชุมชนที่มีฐานะต่ำกว่าสมาชิกส่วนมากให้ความร่วมมือกับสมาคมฯ โดยการร่วมประชุมประจำปี แต่ไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมอื่น ๆ

ในปี พ.ศ.2517 แซนเดอร์ส (Sanders 2517: 6883-1) ได้ศึกษาเรื่อง The Changing Role of Parent-Teacher Association in Support of Los Angeles Unified Schools วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ สสำรวจบทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในนครลอสแอนเจลิส พิจารณานโยบายการบริหารงานของสมาคมฯ เพราะก่อนปี พ.ศ.2515 สถาผู้ปกครองและครูได้แถลงนโยบายใหม่ โดยเปิดโอกาสให้คณะกรรมการของสมาคมฯ ร่วมบริหารการศึกษากับกรรมการของโรงเรียน เพื่อจัดการศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การวิจัยจึงมุ่งสำรวจบทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในระยะหลังนี้ ผลการวิจัยพบว่า สมาคมฯ มีส่วนช่วยจัดการศึกษาและทำให้ผู้ปกครองมีโอกาสรวมกิจกรรมทางด้านศึกษามากขึ้น

ในปี พ.ศ.2523 ทูลานี (Mkhize Thulani) ได้ศึกษาเรื่อง The Leadership Role of Black Community School Principals in South Africa โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะ และการศึกษาชุมชน และโรงเรียนชุมชนในสหรัฐอเมริกา และในอเมริกาใต้ ศึกษาลักษณะครูและนักบริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียนชุมชนของประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อจะนำไปปรับปรุงใช้ในโรงเรียนชุมชนของประเทศอัฟริกาใต้ ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนชุมชนควรมีการพัฒนาจากรากฐานความต้องการของชุมชน โรงเรียนชุมชนควรรักษาประโยชน์จากแหล่งชุมชนในทุกด้านเท่าที่เป็นได้ โรงเรียนชุมชนควรร่วมกันกับประชาชนในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน อาคาร สถานที่ อุปกรณ์ และสนามเด็กเล่น ควรมีบริการให้เพียงพอ

จากผลการวิจัยในประเทศเกี่ยวกับสมาคมผู้ปกครองและครูจะเห็นได้ว่าการวิจัยดังกล่าวได้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมา การดำเนินงาน บทบาท ความต้องการ ปัญหา อุปสรรคและประโยชน์ของสมาคมผู้ปกครองและครู โดยใช้แบบสอบถาม และโดยการสัมภาษณ์ ซึ่งผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า สมาคมได้มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน โดยการจัดหาเงิน หาอุปกรณ์ และโดยให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน และปัญหาที่พบคือสมาคมได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองน้อย แสดงให้เห็นว่าสมาคมผู้ปกครองและครูยังทำงานไม่ประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ดังนั้นถ้าสมาคมปรับปรุงการบริหารงานให้ประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองจะทำให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับสมาคมมากยิ่งขึ้น และทำให้สมาคมมีบทบาทในการสนับสนุนทางการศึกษาในโรงเรียนอย่างเต็มที่ และจากผลการวิจัยในต่างประเทศ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนพบว่าครูกับชุมชนทำงานสัมพันธ์กัน โดยครูจะนำสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนมาเป็นประโยชน์ในการสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา เช่นวัสดุอุปกรณ์ วิทยากรที่มีอยู่ในชุมชน นอกจากนี้ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่ทำงานร่วมกับชุมชนในทุก ๆ ด้านไม่ว่าด้านการศึกษา การปกครอง สันทนาการ ส่วนสมาคมผู้ปกครองและครูพบว่า มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน นอกจากนี้ฐานะของผู้ปกครองยังมีส่วนสนับสนุนการดำเนินงานของสมาคมอีกด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย